

NE 19. 5. 16:00 + PO 20. 5. 16:00 S-Cube
 SUN 19 May 4.00 p.m. + MON 20 May 4.00 p.m. S-Cube

Ivan Landsmann – Tomáš Vůjtek

PESTRÉ VRSTVY

COLOURFUL LAYERS

Divadlo Petra Bezruče Ostrava
 Petr Bezruč Theatre Ostrava

adaptace **adapted by** Tomáš Vůjtek
 dramaturgie **dramaturgy** Tomáš Vůjtek
 výběr hudby **music supervision** Norbert Lichý
 režie **directed by** Janusz Klimsza

premiéra 13. 5. 2011 **premiere** 13 May 2011
 obnovená premiéra 2. 10. 2012 **reopened** 2 October 2012

osoby a obsazení **characters and cast**

Ivan Lukáš Melník

ředitel **director** Norbert Lichý

Závorka Josef Jelínek

Josef Tomáš Dastlík

Luděk Ondřej Brett

Petr Přemysl Bureš

Jarek Dušan Urban

Tonda Michal Weber

kapitán Makuko **captain Makuko** Roman Widenka

sekretářka **secretary** Zdena Przebindowá

baletka, Eva **ballet dancer, Eva** Tereza Vilišová

úřednice, učitelka, hospodská, prostitutka **office worker, teacher,**

pub owner, prostitute Markéta Haroková

tlumočnice, manželka **interpreter, wife** Kateřina Krejčí

starší dáma **elderly lady** Marcela Čapková

Vydání knihy *Pestré vrstvy* Ivana Landsmanna znamenalo v roce 1999 na tehdejší českém literárním trhu velkou senzaci. Objevil se zcela neznámý a velmi zručný vypravěč s neotřelým smyslem pro humor a zachycení atmosféry černého ostravského kraje a zejména jeho specifického světa horníků – drsných chlapů, leckdy vyděděnců na okraji společnosti, kteří ale nezapomínají na zásadní lidské hodnoty. Landsmann v knize reflektoval nejen své osobní prožitky z práce v dolech v době normalizace a zejména v 80. letech, ale v druhé polovině pak popisuje zcela odlišný svět Západu, když se pokouší získat pozici emigranta v Holandsku.

S nápadem uvést adaptaci této předlohy přišel režisér Janusz Klimsza, který ke spolupráci přizval dramaturga ostravského divadla Aréna Tomáše Vůjtku. Tomu se z mnohovrstevnatého románu podařilo vybrat zásadní situace a vytvořit velmi kompaktní dramatický tvar. Citlivě se vyrovnal s použitím vulgarismů a na rozdíl od původní struktury předlohy, která je dělena na první část ostravskou a druhou holandskou, pravidelně střídá hornickou linii s linií emigrace. Představení pak získává dynamičnost a ony dva kontrastující světy vytvářejí tragikomické napětí, které v závěru vrcholí hrdinovou upřímnou zpovědí z lásky ke svým kořenům.

V době rekonstrukce Divadla Petra Bezruče soubor inscenaci uváděl v budově bývalých umývárén v ostravském dole Hlubina, která svou autenticitou dokonale dotvářela atmosféru jednotlivých představení. Pro velký divácký zájem byl titul od sezony 2012/2013 přenesen přímo do Divadla Petra Bezruče.

The publishing of Ivan Landsmann's book *Colourful Layers* caused a great sensation in the Czech literary market of 1999. A new completely unknown yet very talented narrator with fresh sense of humour appeared. Landsmann succeeded in capturing the atmosphere of the black Ostrava region and the specific world of miners in particular. The world of tough guys – often outcasts from the social periphery yet never-forgetting the most essential human values. Landsmann reflects not only his own experiences from working in the mine shaft during the period of normalization and mainly in the 80s, in the second half he also describes a completely different Western world where he tries to get a position of emigrant in the Netherlands.

The idea to stage this book came from the director Klimsza himself who invited Tomáš Vůjtek, dramaturge from Arena Theatre to cooperate. Vůjtek managed to pick the most important situations out of the multi-

layered novel and created a compact dramatic text. He dealt very well with the use of vulgarisms and unlike the book, which is divided into two parts (one from Ostrava and the other from the Netherlands), *Vůjtek* alternates regularly the miners storyline with the emigration one. The production is thus very dynamic and the two contrasting worlds help create a tragicomic tension culminating in a very honest confession of the protagonist's love for his background.

During the period of reconstruction of Petr Bezruč Theatre, the production was staged in the premises of the former washroom in the Hlubina mine in Ostrava, which perfectly completed the authentic mood of the individual performances. Due to the great response from the audience, the production was moved on the main stage from the 2012/2013 season.

Pestrá ostravská perlička na dně

Autobiografický příběh zaujme nejen silnou autenticitou vykreslení prostředí i jednotlivých hrdinů, část veřejnosti pak také pobouřil svou ostrou vulgaritou, která je dorozumívání horníků prostě velmi blízká a přirozená. Vše ovšem vyvažuje a snad i převyšuje silná emotivní rovina touhy člověka po domově a zdůrazněním hodnoty přátelství. Podobný postoj k svébytnému Ostravsku zastává také režisér Janusz Klimsza. Jak již mnohokrát ukázal (naposledy např. v inscenaci *Brenpartija – Komorní scéna Aréna Ostrava*), tomuto kraji rozumí a s jeho duší je dokonale spřízněn. A my bychom pak asi těžko hledali vhodnějšího režiséra, který by Landsmannovu předlohu do divadelní podoby převedl s větší láskou a pochopením, než právě Klimsza.

(...) V Pestrých vrstvách dostala velkou příležitost zejména mužská část hereckého souboru Bezručů. Lukáš Melník ztvárňující roli Ivana na první pohled mezi ostatními chlapy z dolu vyniká až nezvykle křehkým pojetím své postavy. Mezi svými kolegy je jakýmsi intelektuálem, což koresponduje i s jeho rolí vypravěče, který civilně komentuje příběh a vnáší sem melancholii. (...) Sehraná herecká parta dokáže na malém prostoru vytvořit iluzi různých prostředí – tmavého dolu, svačiny či kulturáku, herci se také skvěle vyrovnávají s nářečím a hornickým argotem a dokážou svérázně pointovat vtipy a historky vhodně převzaté z literární předlohy. Nejsou rozhodně ale jen hloupými horníky. Tihle chlapi z masa a kostí

dovedou také třeba iniciovat vzpouru, čímž do popředí vystává i silné téma nesmyslnosti socialistického režimu, z něhož se Ivanovi nakonec podaří uniknout.

(...) Většina ženské části souboru se pak objeví hned v několika malých epizodních rolích, a to zejména v pasážích odehrávajících se v holandské emigraci. Herečky se také nejednou musely vyrovnat s party v cizích jazycích, přičemž coby polská tlumočnice se zcela bezvadným přízvukem exceluje Kateřina Krejčí a jako učitelka holandštiny uchvátí neomylná Markéta Haroková.

Pestré vrstvy rozhodně nesmíme vnímat jen jako nostalgické a úsměvné ohlédnutí za minulostí. Naopak, nejednou nám připomenou nesmyslnost minulých režimů, které se skrze postavy podlézačů neustále vkrádají do naší přítomnosti.

Pavla Bergmannová, Divadelní noviny / 27. 6. 2011

Bezručácké Pestré vrstvy

Režisér Janusz Klimsza se snaží oslovit publikum nejen humorem a ironií, nejde mu jen o komickou, ale i o tragikomickou rovinu skutečnosti Landsmannova života. Před očima diváků se odehrávají scénky plné drsné havířské mluvy, střety mezi komunistickým funkcionářem, hlavním předákem a kariéristou na jedné straně, a alibistickým ředitelem šachty na straně druhé, je tu karikovaná oslava Mezinárodního dne žen, ale také situace popisující martyrium emigranta, snažícího se získat ve svobodném světě politický azyl či situace popisující důlní neštěstí a nebezpečí práce v podzemí.

(...) Pestré vrstvy Divadla Petra Bezruče se řadí k úspěšným inscenacím opírajícím se o ostravského genia loci. Doplnují trojici, ve které parně nedostižný primát patří nezapomenutelné Průběžné O(s)travě krve režiséra Radovana Lipuse, následují inscenaci Ostravak stejného režiséra a hru Zdař Bůh inscenovanou v muzejních prostorách dolu Michal. Všechny tři divadelní opusy přispívají k historickému obrazu Ostravy druhé poloviny a konce dvacátého století viděného z uměleckého úhlu pohledu, a v tom spočívá jejich největší význam.

Ladislav Vrchovský, ČRo Vltava, Mozaika / 1. 6. 2011

We cannot perceive the Colourful layers as a nostalgic and amusing glimpse back into our past. On the contrary, we have to remember the absurdity of the past political regimes that keep coming back in form of ass-licking characters that appear in the production.

Pavla Bergmannová, Divadelní noviny / 27 June 2011

Director Janusz Klimsza tries to address the audience not only by humour and irony, he is not interested only in the comic but also in the tragicomic aspect of Landsmann's life. We can see scenes full of harsh coal miner's language, conflicts between the communist official, the main boss and careerist on one side and a buck-passing mine shaft director on the other. There is a ridiculed celebration of the International Women's Day but also situations describing emigrant's ordeal when the protagonist tries to get political asylum in the free world or descriptions of mining disaster and the danger of working underground.

Ladislav Vrchovský, Czech Radio Vltava, Mozaika / 1 June 2011

Janusz Klimsza (1961) po absolvování gymnázia s výukou v polském jazyce studoval obor herectví na Státní vysoké škole divadelní ve Wroclawi. Po vyhlášení výjimečného stavu v Polsku v roce 1981 byl nucen vrátit se do Československa a na pražské DAMU pokračoval ve studiu herectví a později přestoupil na katedru režie. Absolvoval v roce 1987. Až do roku 1999 pak působil jako kmenový režisér polské scény v Těšínském divadle, kde nastudoval více než dvacet inscenací různých žánrů (např. *Tristan a Izolda*, *Skleněný zvěřinec*, *Ostře sledované vlaky*, *Hrdina západu*, *Jakub a jeho pán* nebo *Czarna Julka*). V letech 1999–2001 působil na volné noze a pravidelně hostoval v ostravských divadlech – např. Národní divadlo moravskoslezské (*Sen noci svatojánské*, *Láska na Krymu*, *Hrdina západu...*) nebo Komorní scéna Aréna (*V.I.P.'s Children*, *Prorok Ilja...*). Přijal také nabídky z Opavy, Kladna nebo Olomouce, několikrát hostoval v pražských divadlech (Švandovo divadlo a Divadlo v Dlouhé). Od sezóny 2000/2001 nastoupil jako umělecký šéf do ostravského Divadla Petra Bezruče a v tomto úspěšném období realizoval např. tituly *Skleněný zvěřinec*, *Mladá garda v letech jungle*, *Prezidentky* nebo *Jordan*. Velký ohlas vzbudil také svým hereckým výkonem v inscenaci *Ústa Micka Jaggera* (režie Andrzej Celiński). V roce 2005 odešel na post uměleckého šéfa činohry Národního divadla moravskoslezského, kde realizoval mj. inscenace *Dům Bernardy Alby*, *Molière*, *Povídky z fastfoodu*, *Strakonický dudák* a další. Od roku 2008 v divadle působí jen jako kmenový režisér (*Ideální manžel*, *Konec masopustu*, *Marat/Sade*, *Poprask na laguně...*) a také spolupracuje s dalšími českými a moravskými divadly (např. Divadlo Petra Bezruče – *Hypermarket*, *Pestré vrstvy*, *Mrzák inishmaanský*, Komorní scéna Aréna – *Svatba*, *Pohřbené dítě*, *Brenpartija*, *Paternoster (Chlív)*, Divadlo Ungelt Praha – *Láskou posedlí*, *Deštivé dny*, Komorní Činohra Praha nebo Jihočeské divadlo České Budějovice). Klimsza je autorem řady divadelních adaptací a překladů divadelních her. Spolupracuje s Českou televizí a Českým rozhlasem a věnuje se literární tvorbě.

After graduation at a Polish grammar school **Janusz Klimsza** (b. 1961) studied acting at the State Drama School in Wroclaw. When the state of emergency was declared in Poland in 1981, he was forced to get back to Czechoslovakia and pursued his studies at Theatre Academy of Performing Arts and later studied there direction as well. He graduated in 1987. He worked as the main director of the Polish scene in Těšín

Theatre until 1999 where he staged more than 20 productions of different genres (e. g. *Tristan and Isolde*, *Glass Menagerie*, *Closely Watched Trains*, *The Playboy of the Western World*, *Jacques and his Master* or *Czarna Julka*). He worked as a freelancer between 1999 and 2001 and directed productions for example in the National Moravian-Silesian Theatre (*Midsummer Night's Dream*, *Love on Crimea*, *The Playboy of the Western World...*) or in the Studio Arena Theatre (*V.I.P.'s Children*, *Elijah the Prophet...*). He also cooperated with theatres in Opava, Kladno, Olomouc and also Prague (Švanda's Theatre and Theatre in Dlouhá Street). Since the 2000/2001 season he worked as the artistic director of the Petr Bezruč Theatre in Ostrava and staged there for example *Glass Menagerie*, *Young Guard in the Years of Jungle*, *The Presidents* or *Jordan*. His performance in the production *Mick Jagger's Mouth* (directed by Andrzej Celiński) met with great response from the audience. In 2005 he became the artistic director of the National Moravia-Silesian Theatre where he staged *The House of Bernarda Alba*, *Moliere*, *Fast Food Short Stories*, *The Piper of Strakonice* etc. Since 2008 he works there as one of the directors (*Ideal Husband*, *The End of the Shrovetide*, *Marat/Sade*, *The Chioggia Scuffles...*) and he also directs in other Czech theatres (Petr Bezruč Theatre – *Hypermarket*, *Colourful Layers*, *The Cripple of Inishmaan*, Studio Arena Theatre – *Marriage*, *Buried Child*, *Brenpartija*), Ungelt Theatre – *Fool for Love*, *Rainy Days*, Chamber Drama Prague and South Bohemian Theatre in Česká Budějovice). Klimsza is also engaged in writing stage adaptation and translations of theatre plays. He works with the Czech Television and Czech Radio and produces his own literary oeuvre.

První aktivity **Divadla Petra Bezruče** spadají do poválečného období roku 1945, kdy bylo 1. prosince založeno Divadlo mladých, zaměřené na tvorbu pro děti a mládež. Po deseti letech bylo definitivně přejmenované na Divadlo Petra Bezruče. Na přelomu 50. let s příchodem kompletního ročníku DAMU se na programu začala objevovat i pravidelná večerní představení. Se stále častějšími úspěchy jsou spojována zejména jména režisérů Jana Kačera a Evžena Němce. Vyhraněný tvůrčí profil divadla měl ovšem za následek i občasně zákazy. Po odchodu skupiny umělců do Činoherního klubu pokračují v práci se souborem noví režiséři Pavel Hradil a Zdeněk Pošíval. Osobitým rukopisem obohacuje repertoár poetickými hrami pro děti dramatik a režisér Saša Lichý. I ve složitém

období normalizace si divadlo nadále buduje svůj specifický profil a to i díky působení režisérů Josefa Janíka a Pavla Palouše.

V roce 1990 se soubor přestěhoval do současných skromnějších prostor a coby studiové divadlo klade důraz na netradiční režijní postupy a co nejjintenzivnější kontakt s především mladými diváky. V 90. letech se zde vystřídala řada nejen ostravských režisérů: Josef Janík, Václav Klemens, Jiří Nekvasil, Ondrej Spišák, Michal Przebinda a počínaje rokem 2001 je pak směřování souboru výrazně ovlivněno příchodem nového uměleckého šéfa Janusze Klimszy. Ten ve svých inscenacích přináší divákům velmi sugestivní zážitky a zároveň navázal spolupráci s výjimečnými režijními osobnostmi (Sergej Fedotov, Andrzej Celiński...). Po Klimszově odchodu v roce 2005 divadlo usilovně hledalo další výraznou tvůrčí osobnost. Tou se stal režisér Jan Mikulášek, který ve svém typickém rukopisu klade důraz zejména na vysoce stylizované herectví, groteskní nadsázku a práci s výtvarnou i hudební složkou. V roce 2008 vystřídal Mikuláška na jeho postu Martin Františák, za jehož působení se divadlo snaží ve své tvorbě reagovat zejména na problémy konkrétního místa, ve kterém působí – průmyslová aglomerace na pomezí tří států – a inspirovat se jimi. Od sezony 2013/2014 divadlo jako umělecký šéf povede režisér Štěpán Pácl.

First activities of **Petr Bezruč Theatre** date back to the post-war era in 1945 when a Theatre of the Young focusing on production for young people and children was founded on the 1st December. After 10 years it was renamed Petr Bezruč Theatre. In the fifties a whole class of students of Theatre Academy of Performing Arts joined the theatre and regular evening productions started to appear on the programme. The more and more frequent successes of the theatre were associated mainly with the directors Jan Kačer and Evžen Němec. The quite decided profile of the theatre reflected in some bans from the state. After a few of the artists left for Drama Club, new directors continued to work with the ensemble e. g. Pavel Hradil or Zdeněk Pošíval. Another director and playwright Saša Lichý enriched the repertoire with poetic plays for children. In the difficult period of the normalization, the theatre kept creating the specific profile even thanks to work of director Josef Janík and Pavel Palouš.

In 1990 the ensemble moved to more humble premises and as a studio theatre placed emphasis on non-conformist directorial methods and building of a close contact with mostly young audience. In the 90s several directors alternated in the theatre: Josef Janík, Václav Klemens, Jiří

Nekvasil, Ondrej Spišák, Michal Przebinda and in 2001 Janusz Klimsza became the artistic director which considerably influenced the ensemble. He provided the audience with very suggestive experiences and also started to invite great directors (Sergej Fedotov, Andrzej Celiński...). After Kimsza left in 2005, the theatre tried to find some other distinctive leading personality. The place was taken by Jan Mikulášek who in his directorial style focuses on stylized acting, grotesque overstatement and highlights the visual aspect as well as the music. In 2008 Mikulášek was followed by Martin Františák and during his period, the theatre tried to reflect the particular problems of the place that they lived and worked in – industrial agglomeration on the border of three states – they also got inspired by this environment. From the 2013/2014 season Štěpán Pácl will become the artistic director of the theatre.